

Dr Tadeusz T. Kaczmarek
tadeusz@kaczmarek.waw.pl
www.kaczmarek.waw.pl

Tekst wystąpienia w dyskusji panelowej w PTE w dniu 23 listopada 2006 roku

Teza: Klucz do przyszłości: Innowacyjność Polaków

1. Innowacyjność oznacza nowatorstwo, czyli wprowadzenie czegoś nowego.

Należy odróżnić inwencję od innowacyjności.

Inwencja obejmuje nowy pomysł aż do momentu stworzenia określonego prototypu, czy opracowania nowej koncepcji.

Innowacja obejmuje wiele etapów przed u rynkowaniem określonego prototypu lub nowej koncepcji. Innowacje mogą dotyczyć techniki, organizacji, pewnych instytucji, sfery społecznej itp.

Innowacja bywa oceniana pod kątem stopnia jej „nowości”. Przy czym bierze się pod uwagę kombinację przeznaczenie (cel) przedmiotu albo produktu i środków, przy których pomocy chce się osiągnąć ten cel. Kiedy innowacja osiągnie w obu wymiarach wysoki poziom, to wówczas mówi się o zasadniczej lub radykalnej innowacji. Pojęcie innowacji w aspekcie swej **nowości** posiada konotacje wyłącznie pozytywne, dlatego bywa nieraz nadużywane.

Jeżeli chodzi o innowacje do swego rodzaju przełom dokonał się w połowie ubiegłego wieku po wcześniejszym ukazaniu się książki Józefa A. Schumpetera (1883-1950), pt. **Teoria rozwoju gospodarczego** (z 1912 roku). Książka ta ukazała się np. w Niemczech dopiero w 1963 roku.

Schumpeter zastanawiał się w tej pracy nad pytaniem, jaka siła sprawcza napędza rozwój gospodarczy i zapewnia wynagrodzenie właścicielom kapitału?

Jego odpowiedź była zdumiewająco prosta, a mianowicie taką siłą generują przedsiębiorcy, którzy niejako z wewnętrznej inspiracji wprowadzają **innowacje**, czyli nowe produkty, technologie i nowe rozwiązania często zmieniające całą organizację przedsiębiorstwa. Dobry przedsiębiorca potrafi wykorzystać wynalazki i osiągnięcia nauki. Kumulacja innowacji wprowadzanych do przedsiębiorstwa rodzi zwykle optymizm i w pewnym sensie narusza dotychczasową równowagę. Jest to twórcza

strona przedsiębiorcy, który krótkookresowo może nawet zdobyć pozycję monopolistyczną na rynku. Również uzyskiwane ceny są wyższe, ponieważ innowacja zwiększa wydajność pracy.

W procesie innowacji wyróżniamy fazę impulsu, oceny innowacyjnego produktu i wreszcie transferu technologii, kiedy projekt zostaje skierowany do seryjnej produkcji.

2. Bariery ograniczające innowacje

Innowacja oznacza zmianę stanu z przeszłości i dlatego zawsze napotyka na pewne trudności i przeszkody. W organizacji przedsiębiorstwa obok zapisanej struktury i poleceń funkcjonują niepisane reguły. Reguły te funkcjonują „obok” formalnych zasad (regulaminów i statutów) i oficjalnie uznanej kultury przedsiębiorstwa.

Kiedy zamierzamy na nowo ukształtować strukturę organizacyjną przedsiębiorstwa oraz proces produkcji, a także na nowo zdefiniować strategię przedsiębiorstwa, wówczas dotykamy najczęściej tych niepisanych reguł, które mogą poważnie utrudniać wprowadzenie innowacyjnych zmian.

Troska o utrzymanie swojego stanowiska skłaniają szeregowych pracowników i niekiedy menadżerów do blokowania posunięć innowacyjnych. Innowacje, czyli pozytywne zmiany budzą lęk. Tworzą się nieformalne grupy blokujące zmiany. Dlatego, chcąc pomyślnie zrealizować innowację, należy przeprowadzić akcje uświadamiającą wśród pracowników. A jeżeli okaże się to możliwe i celowe, to utrzymać w przedsiębiorstwie te niepisane reguły.

3. Obszary ryzyka

Innowacje realizowane są w obszarze zdywersyfikowanego ryzyka. Jest to ryzyko techniczne, czasowe, ryzyko rosnących kosztów oraz niepewności co do możliwości zbytu innowacyjnych produktów. Z tego wynika potrzeba prowadzenia badań marketingowych i rynkowych.

Innowacyjność powinna koncentrować się na technologiach przyszłościowych, na biotechnologii, modyfikacjach genetycznych, nanotechnologii, doskonaleniu Internetu.

Z całą pewnością należy skupić środki na alternatywnych źródłach energii: ogniwach wodorowych, geotermii, energii słonecznej i wiatrowej, ogniwach wodorowych.

Trzeba także prowadzić badania nad systemami niezależnymi od energii elektrycznej.

4. Zarządzanie innowacjami

Coraz ważniejszą kwestią w krajach OECD staje się zarządzanie wiedzą. Łączy się to z zarządzaniem zmianą, skutecznym wspieraniem innowacji, motywowaniem pracowników do podejmowania działań innowacyjnych.

Wreszcie trzeba pamiętać, że nowe pomysły rodzą się w młodych mózgach. Stąd troska o przyciąganie młodych ludzi.

Wspomnieć chcę tutaj projekt Federalnego Ministerstwa Kształcenia i Badań (Bundesministerium fuer Bildung und Forschung) z 1995 roku. Projekt ten ma wspierać działalność innowacyjną małych i średnich przedsiębiorstw, uczulić opinie publiczną na rozwijanie ruchu wynalazczego, ochrony patentów oraz propagowanie wiedzy technicznej. Krótko mówiąc chodzi o stworzenie sprzyjającego klimatu dla innowacji i wynalazków. Utworzono w Niemczech sieć 35 instytucji, w których czynne wsparcie znajdują wynalazcy; gdzie pomaga się zarejestrować patenty i udzielać niezbędnych informacji w zakresie innowacji.

Także uczelniom technicznym udziela się wsparcia finansowego na badania i rozwój. Ośrodki te poszukują partnerów do współpracy z wynalazcami a także pomagają we wdrażaniu projektów innowacyjnych i wynalazków. Poszukują potencjalnych licencjobiorców. Porady dla wynalazców do 4 godzin są bezpłatne. Jest to ważne, ponieważ młodzi ludzie mają dobre pomysły, ale nie mają pieniędzy i doświadczenia. Powyższy projekt koordynuje Institut der deutschen Wirtschaft Köln oraz Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie.

Niemcy wydają rocznie na badania i rozwój **2,4% PKB**, czyli blisko 75 miliardów euro.